

[Stats- og udenrigsministeren.]

holdt den mest tilfredsstillende løsning, set fra brugernationernes synspunkt, og jeg betonedede bl. a., at forslaget — som det var sagt af den amerikanske udenrigsminister — ikke var et ultimatum. I denne sag var der i det hele ingen reel modsætning mellem Ægyptens og andre nationers interesser, idet Ægypten ville have lige så stor fordel af en virkeliggørelse af det pågældende forslag som alle andre.

Jeg bør måske her nævne, at der på konferencen var nogen uenighed om de i sagen involverede juridiske spørgsmål. Visse lande, deriblandt Storbritannien og Frankrig, følte sig overbevist om, at nationaliseringen af Suezkanalkompagniet var en folkeretsstridig handling, og de begrundede deres standpunkt med, at Suezkanalkompagniet i realiteten var et internationalt selskab, og at det måtte ses som en del af det system for kanalen, der fik international gyldighed ved indgåelsen af Konstantinopelkonventionen af 1888. En betydelig del af de andre lande var imidlertid af den opfattelse, at nationaliseringen som sådan næppe kunne anses som stridende mod gældende folkeret, under den forudsætning, at der, som af Ægypten lovet, ville blive ydet hurtigt og fuld erstatning til aktionærerne i Suezkanalkompagniet. I en ofte citeret udtalelse på konferencen udtalte den svenske udenrigsminister sig efter disse linier, idet han dog samtidig understregede, at nationaliseringen var et brud på den koncession, der var givet Suezkanalkompagniet, og derfor kunne kritiseres af aktionærerne og af de regeringer, hvis statsborgere havde aktier i kompagniet. Den folkeretlige sagkundskab, hvortil jeg selv har støttet mig, har været af samme mening som hr. Undén, men i det danske indlæg foretrak jeg — ligesom den norske udenrigsminister, Halvard Lange — ikke at komme ind på juridiske betragtninger.

De fire stater, der ikke kunne støtte 18 magts forslaget, nemlig Indien, Indonesien, Ceylon og Sovjetunionen, sluttede sig til et indisk forslag om, at Konstantinopelkonventionen af 1888 skulle moderniseres, således at der tilvejebragtes et system, hvorefter de nationer, der benyttede sig af kanalen, uden at kranke Ægyptens ejendomsret eller dets ret til at drive kanalen skulle have en vis tilknytning til dennes

drift. Ifølge det indiske forslag skulle det således være Ægypten og ikke et internationalt organ, der skulle administrere kanalen. Heroverfor blev det gjort gældende, at dette ikke var tilstrækkeligt, fordi der ikke derved blev tilvejebragt den tillid omkring kanalens fremtidige drift, som var nødvendig for at sikre en effektiv administration og tilgangen af den betydelige kapital, som vil være nødvendig, hvis kanalen fortsat skal udbygges, således at den også i fremtiden er i stand til at tjene sit formål.

Hvis jeg kort skal opsummere denne første Londonkonferences resultat, vil jeg nævne, at risikoen for en væbnet konflikt blev væsentligt formindsket. Dernæst vil jeg fremhæve, at samtlige de i konferencen deltagende magter, altså også Sovjetunionen og Indien, klart gik ind for, at den frie og uhindrede passage gennem Suezkanalen burde opretholdes, og at det lykkedes at opnå enighed mellem 18 lande fra fem verdensdele om et forslag, der tilsigtede en international administration af Suezkanalen.

Ved konferencens afslutning opnåedes der enighed blandt de 18 magter, der støttede flertalsforslaget, om at overdrage et udvalg — ofte betegnet Menzieskomiteen efter den australske premierminister, Menzies, som var formand for denne komité — bestående af repræsentanter for regeringerne i Australien, Ethiopien, Iran, Sverige og Amerikas Forenede Stater, den opgave på de attens vegne at henvende sig til Ægyptens regering og gøre denne bekendt med forslaget, dets formål og hensigter, i det øjemed at klarlægge, om Ægypten ville indlade sig i en forhandling på dette grundlag.

Udvalget opholdt sig i Kairo i dagene 2.—10. september og holdt en række møder med præsident Nasser. I den beretning, udvalget har afgivet om sin mission, hedder det, at udvalget med den ægyptiske præsidents fulde medvirken løste sin opgave med at fremstille og forklare Londonforslaget, men at udvalget, hvad angår selve indholdet deraf, til sin beklagelse mødte en ubøjeelig modstand imod, at nogen anden end den ægyptiske regering selv førte kontrol med eller ledede kanalens drift og videre udbygning. Til trods for udvalgets mest tålmodige anstrengelser, hedder det videre, blev det konstant mødt med vendinger som